

Simone Borile

*Le Bande giovanili milanesi
culturalmente orientate*

AMON, 2017, 128 pagg.

Slobodan I. Marković¹

Fakultet za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatic, Novi Sad

Dr Simone Borile je profesor socijalne antropologije nasilja, direktor Visoke škole akademskih studija CIELS u Padovi, predsednik nacionalnog Instituta za naučno istraživanje u oblasti kriminaliteta i bezbednosti Italije u Padovi, direktor Centra za kriminološke studije, metodologiju istraživanja, analizu i intervencije u Padovi, kao i autor više monografija i mnogobrojnih naučnih radova.

Predmet ovog sintetizovanog prikaza je monografija dr Simonea Borile – *Kulturna orijentacija milanskih maloletničkih bandi*, objavljena u Italiji 2017. godine.

Autor dr Simone Borile u ovoj monografiji detaljno analizira bezbednosnu pojavu maloletničkog kriminaliteta i kulturnu orijentaciju izvršilaca dela organizovanih u tzv. *baby gang*. Obradena su najvažnija obeležja regrutovanja i kreiranja tih „ostrva kriminala”, kao i delinkventnog ponašanja kako autohtonih tako i grupa koje nisu autohtone. U analizi tog fenomena autor ne razmatra samo antropološko-sociološke aspekte već posebnu pažnju posvećuje etničkim karakteristikama kriminalnih bandi – posebno na konkretnom

¹ slomak@gmail.com

primeru bande MS-13 u Milanu. S tim u vezi izvodi i zaključak o opštem i posebnom karakteru maloletničkih kriminalnih grupa. Za prepoznavanje vandalističkog karaktera grupe autor ističe značaj grafita kao instrumenta komunikacije i obeležavanja prostora u okviru date teritorije. Pored toga, taj oblik „umetničkog izražavanja” veoma dobro odslikava i kulturnu pripadnost crtača, odnosno analiza posebno potvrđuje kulturne aspekte razlika između umetničkih izraza crtača (tzv. ulične umetnosti ili *street art*), što autor ilustruje upoređivanjem njihovih „tragova” iz mnogobrojnih velikih urbanih celina u svetu. Istraživanje se oslanjalo na izvore iz različitih baza podataka navedenih u monografiji.

Monografija sadrži 128 strana teksta formata B5, odnosno uvod, četiri poglavlja, zaključak i popis korišćene literature i internet stranica.

U prvom poglavlju, naslovljenom *Definisanje pojave, kulturno-istorijski okvir i sociološke teorije maloletničkih bandi*, autor na ukupno 25 strana obrađuje osnovna pitanja istorijsko-teorijskog karaktera, polazeći od etničke pripadnosti kao faktora prepoznavanja izvršilaca, preko primene nasilja i instrumenata prepoznavanja, do karakteristika i tipologije krivičnih dela. Nakon tog uvodnog osvrta, rad temelji na sociološkim teorijama maloletničkih bandi, pri čemu diferencira i posebno analizira tri tipa grupe: konfliktni, apstinentski i kriminalni. S obzirom na uzrast pripadnika prilikom formiranja grupe i oslanjajući se na Luciferov efekat, autor tumači *kako dobri ljudi postaju zli*. Polazeći od teorija devijantnog ponašanja u adolescenciji, autor analizira strukturu grupe, njene pojedince i njihove međusobne odnose, a zatim i način regrutovanja – modalitete maltretiranja do pristanka, ukazujući pritom na probleme prikupljanja podataka u metodologiji istraživanja.

U drugom, analitičko-eksperimentalnom poglavlju – *Karakteristike jedne milanske maloletničke kriminalne bande: MS-13 ili La Mara Salvatrucha*, autor na 13 strana teksta, u koji je integrisao i 9 ilustracija primerenih sadržaju, istraživanje usmerava na sledeća pitanja: himna bande, inicijacija, tetoviranje, hronika događaja, razlozi za udruživanje, društveni značaj i studija slučaja o jednom vođi grupe MS-13 (*Josué Isaac Gerardo Flores Soto*).

Treće poglavlje se bavi analizom izvora saznanja i naslovljeno je *Antropološko-simbolički obrazac podele prostora baziran na analizi grafita i testu hipoteze o njihovoj umetničkoj ili vandalističkoj kulturi izražavanja*. Poglavlje sadrži 23 strane teksta sa 18 instruktivnih ilustracija. U ovom, analitičkom delu rada autor sistematski pristupa kulturno-istorijskoj analizi u definisanju pojave maloletničkog kriminaliteta, argumentovano ukazujući na njegovo poreklo i objašnjavajući istorijat njegovog razvoja. Zatim definiše potkulturu i jezičko značenje grafita, dok analitičku pažnju usmerava na razvoj i nove tehnike maloletničkog kriminaliteta u Milanu. Celinu poglavlja upotpunjuje analizom elemenata potkulture te društveno-političke pojave, usmerenu ka sadržajima

između umetničkog izražavanja i „kulture nasilja”. U tom kontekstu otvara i teorijska i praktična pitanja o grafitizmu i umetnosti uopšte, kao i o grafitizmu kao vandalskom derivatu, a posebno pitanje vandalskog motiva. U analizi nasilja autor se bavi indikatorima vrste nasilja i kulturnim obeležjima izvršilaca. Na osnovu simbola kao komunikacionih oblika detaljno analizira antropološko-socijalne i kriminološke profile grafitera, a u zakonodavnoj regulativi traži moguće odgovore za (ne)klasifikovana krivična dela izvršilaca – unakažavanja i nagrđivanja. Poglavlje završava studijom slučaja *Nastanak vandalizma: slučaj WCA*².

Četvrto poglavlje, naslovljeno Politike bezbednosti i zaštite teritorije, predstavlja perspektivan i inovativan deo rada, u kome autor predlaže nova, originalna i inovirana rešenja u kontekstu strukture. U toj strukturi najpre daje kolektivnu predstavu o kriminalnoj bandi, a zatim upućuje na interventne mere i postupke suzbijanja nasilničkih akcija. Veoma su značajna i viđenja autora o mogućnosti stvaranja prostora za interakciju i razvoj mladih, o socijalnim naporima za kreiranje povoljnije klime za razvoj mladih u skladu s prirodom života u Italiji, o politici socijalizacije i integrisanja, kao i o ostalim, za mlade važnim pitanjima.

U završnim razmatranjima, autor posebnu pažnju posvećuje najvažnijim rešenjima problema istraživanja. Zaključak, iznet u vidu sinteze stavova i saznanja autora, definisan je kao Vodič za praćenje pojave: četiri tematske oblasti. U njemu potvrđuje tezu da je maloletnički kriminalitet rezultat sociokulturnih devijacija i da se, na osnovu sinteze saznanja, autohtone maloletničke kriminalne grupe i maloletničke kriminalne grupe stranaca u Italiji ne razlikuju samo po socijalnom poreklu već i po strukturi i načinu izvršenja krivičnih dela. Kada govori o predlozima za intervenciju, naglašava potrebu postojanja raznovrsnih pristupa u percepciji devijantnih fenomena, zatim potrebu poznavanja etničke i nostalgичne dimenzije, a onda i specifičnosti etničko-kulturnih sukoba između protivničkih bandi, izvršavanja ilegalnih ekonomskih poslova, kao i pitanja kontrole trgovine drogom. Na kraju iznosi konstataciju o neophodnosti kontinuirane analize uzroka i posledica u uslovima „nove” multikulturne dinamike socijalnih kretanja stanovništva, nestabilnosti porodice i problema njene održivosti kao bezbednosnih problema.

Članci i studije u kojima se razmatra ova problematika često variraju između akademske i praktično-političke sfere. U pojedinim slučajevima, time se kompromituju nepristrasnost i/ili naučni karakter samih radova. Međutim, u ovom radu, zahvaljujući teorijskoj zasnovanosti i dubini analize, autor u veli-

² Engleski akronim WCA: We Can All – Mi možemo sve. Odnosi se na jednu malu firmu koja je razvila biznis izvan lokalnih i evropskih granica i povezala se s američkim tržištem rađajući članke za „organizovane grupe grafitera” i koja se transformisala u organizovanu kriminalnu grupu (2013. godine). Detaljnije o tome u monografiji: str. 78–79.

koj meri premošćuje jaz između teorijskog i praktičnog promišljanja, uvažavajući savremeni karakter društvenih i bezbednosnih odnosa i pojava u celini, kao i kriminaliteta uopšte i maloletničkog kriminaliteta, kao posebnog, sve aktuelnijeg fenomena.

Od uvoda do završnih razmatranja, čitaoci se metodološki korektno upoznaju s pojavom, problemom i predmetom istraživanja, postavljenom hipotezom, namenom i ciljevima istraživanja, dosadašnjim istraživanjima, izvorima podataka, naučnim metodama i saznanjima do kojih je sam autor došao. Izlaganja su logična, sistematična, jednostavna i razumljiva.

Sva relevantna saznanja, činjenice, dokazi i misli povezani su naučno i logično. U zaključnim razmatranjima, odnosno u kreiranju ocena i predloga, autor je objektivno prosuđivao saznanja drugih autora, vodeći računa o tome da pozivanja na njih budu navedena u napomenama ispod teksta, a njihova dela pobrojana u popisu literature na kraju monografije.

Analizirani istorijsko-teorijski aspekt različitih pokreta i karaktera savremenih bezbednosnih pretnji u ovom radu predstavlja vredan izvor zainteresovanim čitaocima. Zapravo, on ukazuje na transformaciju kulturne ideje reformističkog, avangardnog umetničkog pokreta u „model” delinkvencije maloletničkih bandi, što autor vremenski smešta u šezdesete godine XX veka, a prostorno u SAD. Ne pominjući (moguće) izvore njegovog finansiranja, (diskrecije) usmeravanja i medijske distribucije, autor ističe kako navedeni model brzo prodiru u Evropu i kako je često praćen određenim muzičkim i plesnim stilom (rep i hip hop muzika), deindividuacijom i infantilnim shvatanjima čoveka *bržeg od metka, jačeg od lokomotive i sposobnog da preskoči najvišu zgradu*. U Italiji su prve grupe (muško-ženskog sastava) registrovane u lučkom gradu Đenovi, da bi se kasnije pojavile u još nekim gradovima – u Napulju, Rimu i Milanu. Zbog svog devijantnog i kriminalnog ponašanja, bez obzira na ekstremne razlike među njima i njihovim članovima, te grupe su poslednjih godina postale predmet veoma alarmantne socijalne brige.

Akti vandalizma i delinkvencije u izvršenju krivičnih dela upućuju na adolescentne kao njihove izvršioci. Socijalno poreklo, način osmišljavanja i šeme u izvođenju akcija su takvi da veoma često predstavljaju rizik da njihovi izvršioci ostanu neotkriveni. Bezbednosne pojave koje su poslednjih godina generisale maloletničke kriminalne grupe predstavljaju dramatične slučajeve izrazito naglašene brutalnosti. Uzimajući u obzir dosadašnja iskustva, brzinu i načine izvršavanja akcija, ciljeve i unutrašnju organizaciju tih grupa, kao i oblike udruživanja, u radu se ukazuje na zabrinjavajući karakter tog fenomena, ali i na potrebu za posebnom predanošću i koordiniranim aktivnostima organa vlasti i nadležnih institucija. Autor, na kraju, s pravom konstatuje da cilj rada nije bio da samo akademskim krugovima potvrdi postojanje maloletničkih

bandi niti da se isključivo bavi njihovim poreklom, već da doprinese usmeravanju institucija i istražnih organa ka ostvarivanju bezbednosti.

U nesporne kvalitete studije mogu se ubrojati, pre svega, autorova izrazita sistematičnost i sveobuhvatan i analitičan pristup problemu maloletničke delinkvencije, svojstveni nevelikom broju autora u oblasti savremenih studija bezbednosti. Sistematičnost i kompleksnost su praćene izrazito jasnim jezikom, oslobođenim praznog hoda i stereotipnih poštapalica. Zbog svega navedenog, knjiga je za svaku preporuku stručnoj i širokoj čitalačkoj publici, a pre svih studentima i profesorima studija bezbednosti i kriminalistike.

